

Skötselplan för Skogssjöområdet naturreservat

Fastställd 2008-12-16 samt med tillägg 2013-06-13

SKÖTSELPLAN FÖR SKOGSSJÖOMRÅDETS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av naturvårdsförvaltaren Mjölby kommun av kommunekolog Gunnar Myrhede 2008. Planen har kompletterats med tilläg 2019-01-07 av Olle Jonsson enligt beslut 2013-06-13 (dnr 5115671-13). Omslagsbilder, foto: Kurt Adolfsson.

Innehåll:

A. Allmän beskrivning	Sida
Uppgifter om reservatet	4
Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden	4
Referenser	7
 B. Plandel	
Disposition och skötsel av mark	8
Anordningar för rekreation och friluftsliv	15
Tillsyn	16
Dokumentation och uppföljning	16
Finansiering	17
 Bilaga	
1. Plankarta	
2. Flygbildskarta	

A. Allmän Beskrivning

1. Uppgifter om reservatet

Benämning:	Skogssjöområdets naturreservat		
Objektsnummer:	05-02-038		
Skyddsform:	Naturreservat		
Beslutsdatum:	2008-12-16		
Kommun	Mjölby		
Socken:	Högby, Mjölby		
Läge:	Ca 2 km norr om Mjölby centrum		
Kartor:	Topografisk karta 8FSV Ekonomisk karta 85 31, 085 32, 085 41, 085 42		
Koordinater:	6469000	1459900	
Areal:	209,5 ha varav 13 ha vatten		
Fastigheter:	Begravningsplatsen 1, Hulje 8:9, 8:23-24, Högby 5:12, Lilla Skogsjö 1:1, Mjölby 40:1, 42:3, 40:4, 42:44 – 50, Stora Skogsjö 1:1, 1:3 och Hulje s:6		
Markägare:	Mjölby Kommun, Linköpings stifts Prästlönefond, m.fl.		
Naturvårdsförvaltare:	Mjölby Kommun i samråd med övriga markägare		
Naturtyper:	Barrblandskog 120 ha (N2000 nr 9060) varav 12,5 ha som utgörs av produktionsskog med naturvårdsinriktning, kalktorräng 2,5 ha (N2000 nr 5130), öppen våtmark 20 ha, sjö 13 ha. Hela reservatet ligger inom Mjölbyfältets isranddelta som är utpekad som riksintresse för naturvården för de höga kvartärgeologiska naturvärdena. Inom reservatet finns åsnätslandskap, dödisgropar, iskontaktbranter och randdeltan.		

2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

Se reservatsbeslut.

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3:1 Naturbeskrivning

Skogssjöområdets naturreservat omfattar ett område som är 200 ha. Naturreservatet är beläget ca 2 km norr om Mjölby centrum. I söder och öster gränsar reservatet mot samlad bebyggelse. I norr och väster gränsar reservatet i huvudsak mot skogsmark. Europaväg 4 skär genom den sydligaste delen av reservatet.

Geologi

Reservatet är beläget i de södra delarna av den mellansvenska israndzonen. Här avsattes under en stagnationsperiod i sens avsmältning stora mängder isälvsmaterial som sand och grus i olika fraktioner. Skogssjöområdets naturreservat utgör en del av Mjölbyfältet som är utpekad som riksintresse för naturvården.

Områdets södra del, Kungshögaplatån, är den högsta platåytan inom Mjölbyfältet. Den är belägen strax över högsta kustlinjen ca 150 m över nuvarande havsnivå. E4 delar dess sydvända, i landskapet mycket framträdande, avlastningsbrant i två delar. Även täkter har funnits i sydslutningen. Dess norra brant är en iskontaktbrant. Morän överlagrar isälvsavlagringarna på delar av Kungshögaplatån.

Både kring Skogssjön i norr och till mindre del söder om Kungshögaplatån utbreder sig ett kuperat gruslandskap med åsar, kullar och sänkor. Det har tolkats som ett åsnät. Det antas ha bildats genom att ett isstycke lossnat från landisen, spruckit sönder och bakats in i tillfört grus. Vatten i istunnlar avsatte grusåsar. Sänkorna är ofta dödisgropar och i den största av dem är Skogssjön belägen. I flera av de andra påträffas kärr. Åsarna och kullarna når ibland 10-15 m över omgivande sänkor. Den mest framträdande av åsarna slingrar sig fram utmed västra stranden av Skogssjön

Ytterligare en platåyta, Huljefältet, påträffas väster om ås- och kullområdet. Den ligger ca 15 m lägre än Kungshögaplatån och når upp till nivån 135 m ö.h. Endast de östligaste delarna återstår i dag av platån, då stora materialmängder har tagits ut.

Vegetation

Skogssjöområdet är huvudsakligen skogbevuxet, främst med äldre barrskog. Lövskog och yngre barrplanteringar förekommer också. Undantaget är markerna kring gården Stora Skogssjö norr om sjön där åker- och hagmark finns. Åkermark finns också på båda sidor om E4:an i söder. Bland myrarna är Skogssjökärret väster om Skogssjön den största.

Där E4 skär sydslutningen finns en stor, sydvänd vägs kärningsyta i isälvsmaterial där det växer torrängsflora, bl.a. fältmalört. Torrängsväxter och mindre vanliga åkerogräs förekommer på flera ställen. Till exempel har den rödlistade luddvickern (NT) setts i väster, vid E4. I Skogssjön finns den sällsynta hjulmöjan.

Intressant skog finns bl.a. mellan Skogssjöns nordöstra hörn och vägen, där ett mäktigt tallbestånd hyser ett stort antal träd äldre än 200 år, döda träd och träd med bohål. Signalarten Tallticka växer på flera av de gamla tallarna, oftast en bit upp på stammen, och verifierar områdets höga natur värden. På båda sidor E4:an vid Egeby backe finns äldre barrblandskog med inslag av olika lövträd och mycket lågor och torrträd. Mellan Stora Skogssjöns betesmark och nordligaste fliken av Skogssjökärret ligger en kalkpräglad barrblandskog med varierande ålder och många äldre träd. Här växer t.ex. färgmåra. Även väster om Skogssjökärret finns fin gammal barrblandskog. Den kalkrika jordmånen i kombination med barrskogen har medfört att flera

ovanliga svampar hittats i reservatet. Fyrflikig jordstjärna (NT), dofttaggsvamp (NT), bitter taggsvamp (EN), blåfotad grantaggsvamp (VU), svart taggsvamp (NT), flattoppad klubbsvamp (NT) och kungsspindling (NT) hittades vid en inventering 2005.

Väster om Skogssjön, mellan sjön och Skogssjökärret löper en åsrygg med en stig på krönet. Här har den rödlistade växten luddvedel (EN) en av sina sex lokaler på det svenska fastlandet. Denna klassiska lokal är känd i litteraturen sedan 1826. Förutom luddvedel finns i åssluttningen ner mot sjön en kalktorrängsflora med arter som färgmåra, backklöver, backsmultron och spåtistel. Dessutom kan nämnas bockrot, sötvedel, kattfot, slankstarr, slätterfibbla och lundstarr.

Luddvedel.

Foto: Lisa Johansson.

Djurliv

Ryggradslösa djur

Förutsättningarna för att en intressant och artrik lägre fauna finns i reservatet är goda, bland annat tack vare förekomsten våtmarker, betesmarker, gammal barrskog och blandskog med inslag av död ved. Systematiska inventeringar av den lägre faunan saknas för området.

Fåglar

De många olika naturtyperna skapar förutsättningar för ett relativt rikt fågelliv inom reservatet. I och i anslutning till Skogssjön och Skogssjökärret häckar till exempel skäggdopping, knipa, gräsand, sothöna, rörsångare och drillsnäppa. Även gråhakedopping, rörhöna och vattenrall har observerats under häckningstid. 2002 gjorde bruna kärrhöken ett häckningsförsök och trastsångare (NT) har vissa år hävdat revir. Morkulla, mindre strandpipare (NT) och enkelbeckasin häckar regelbundet inom reservatet. I de gamla barrskogarna med inslag av död

ved trivs större hackspett, spillkråka, skogsduva (VU), nötkråka (NT), och korp. Duvhök, sparvhök, ormvråk och lärkfalk ses regelbundet, sparvhök, törnskata, kattuggla och hornuggla häckar troligen inom reservatet. Systematiska inventeringar av fågelfaunan saknas för området.

Däggdjur

Däggdjursfaunan torde vara den för trakten normala med älg, rådjur, grävling, räv, hare och ekorre, liksom olika smågnagare. Grävlingen har åtminstone ett gryt inom reservatet. De många olika naturtyperna med ger också goda förutsättningar för förekomst av olika fladdermöss. Nordisk fladdermus och vattenfladdermus har hittats i anslutning till skogssjöbadet. Ingen systematisk inventering av däggdjur har genomförts.

3:2 Kulturhistoriska förhållanden

De olika begrepp som man ska särskilja är ”övrig kulturhistorisk lämning” och ”fast fornlämning”. Den kulturhistoriska lämningen regleras i detta fall av Skogsvårdslagen och fornlämningen av Kulturminneslagen.

Äldre kartmaterial (Jordebok, 1630-1650, Skogsdelningskarta mellan Hulje och Slåmarp 1729, Häradskarta 1868-1877) visar att markanvändningen när det gäller uppdelning i åker och skogsmark inte förändrats nämnvärt. Skogsdelningskartan visar att det fanns en hagmark om cirka 10 ha sydväst om Skogssjön mot gamla Skänningevägen på 1700-talet. Hagmarken kan inte återfinnas på Häradskartan från 1870-talet.

Kulturhistoriska lämningar finns i form av t.ex. en älvkvarnsten, en kolbotten och en torpruin. Det finns även indikationer på gamla boplatser i anslutning till E:4ans nuvarande sträckning.

Till gruppen kulturhistoriska lämningar räknas i detta fall kolbotten, torplämningen med hörande hägnader, rester efter ekonomibyggnader och ev fossila åkrar. Vidare finns en boplatz (Mjölby 243:1), vilken troligen är förhistorisk, samt en häradssten (Mjölby 84:1) och uppgift om plats för en milstolpe (ej återfunnen), Högby 41:1.

Till gruppen fasta fornlämningar räknas i detta fall älvkvarnsförekomsten (Mjölby 191:1) och en hålväg (Högby 64:1). Beteckningarna refererar till Raä:s nummer Fornminnesinformationssystemet, FMIS (se Östgötakartan <http://gise.lst.se/gise/> eller www.fmis.raa.se).

3:3 Nuvarande markanvändning

Skogssjöområdet är ett välbesökt friluftsområde nära Mjölby centrum. Här finns goda förutsättningar för bad, promenader, löpning, skidåkning, fiske, m.fl. friluftsaktiviteter. Det finns till och med en bågskyttebana inom reservatet. Motionsgård och badplats finns vid Skogssjön. Motionsspår löper genom terrängen och likaså ett spår, istidspåret, med information om områdets geologiska och biologiska värden. Östgötaleden går genom reservatet. Delar av reservatet används som åkermark, tomtmark, vägmark och kyrkogård. Dessa områden omfattas bara till viss del av skötselplanen. Föreskrifterna för reservatet gäller dock även inom dessa områden. Övriga delar av reservatet är till stor del skogsmark med inslag av naturbetesmarker och våtmarker.

3:4 Tillgänglighet

Skogssjöområdet är beläget ca 2 km norr om Mjölby centrum, väster om Skänningevägen och till största delen norr om E4. Det kan nås dels från gamla Skänningevägen, avfart vid Slåmarp, dels via två gångtunnlar från tätorten under E4. Vid Skogssjöbadet finns bland annat parkering, mindre campingplats, kiosk och badbryggor. Från parkeringsplatsen utgår motions- och vandringsstigar.

4. Referenser och källuppgifter:

- Arhall, Bengt 2002. Om fågelfaunan i skogsjöreservatet- muntlig uppgift.
Berg & grus nr 4240 (klass 1).
Borgström, Hotade kärlväxter, Kalktorrängar nr 24 (klass 2-3), nr 25 (klass 2).
Hagström, Sarcodon 05, inventering av länets västra kommuner, stencil.
Lantmäteriet, 2008. Fastighetsrättslig utredning avseende skogssjöområdet naturreservat.
Länsstyrelsen, 1983. Natur kultur. Objekt nr N29b (klass 1).
Naturvårdsinventering nr 05:2 (klass 3), Nyckelbiotopsinventering nr 3107 (naturvärde), 3108 (naturvärde), 3109 (nyckelbiotop), 3110 (naturvärde), 3111 (naturvärde), 3112 (naturvärde), 3201 (nyckelbiotop), 3209 (naturvärde), 3210 (naturvärde), 4101 (naturvärde),
Skogsbruksplan omr. 14, avd. 176-232, 238-261,
Stäppängar nr 10 (klass 5), nr 14 (klass 1), nr 15 (klass 3-4), Våtmarker nr 08F 3B 02 (klass 3),
Ä&H nr 30 (klass 3)
SGU 1922. Beskrivning till kartbladet Mjölby. Ser. Aa Nr. 150. Stockholm.
Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands län, 1990. Skogssjöns naturreservat. Skötselplan. Linköping.
Mjölby Kommun, 1983, Ändring och utvidgning av stadsplan för Kyrkogården mm.
Krigström, 1967, Förslag till översiktlig Naturvårdsplan för delar av Mjölbyterassen.
Riksantikvarieämbetet – Fornminnesinformationssystemet, FMIS. www.fmis.raa.se
Tingvall, Anders, 2000, Naturvårdsinventering av Skogssjöns naturreservat, stencil.
Vatten och Samhällsteknik, 1999, Mjölby-terassen, Grundvattnets strömningsförhållande okt 1996
Vatten och Samhällsteknik, 1999, Mjölby-terassen, Grundvattnets strömningsförhållande nov 1998.
Vatten och Samhällsteknik, 1999, Mjölby-terassen, Grundvattnets strömningsförhållande okt 1996.
Vatten och Samhällsteknik, 2001, Mjölby-terassen, Grundvattnets strömningsförhållande nov 2000.
Wennström, Anders, Öster, Johannes, 1967, En naturinventering i lagarbetets form.

B. Plandel

1. Disposition och skötsel av mark

1.1 Kvalitetsmål för Skogssjöområdets naturreservat

Kvalitetsmålen för skötseln av Skogssjöområdets naturreservat är att bevara och framhäva de geologiska landformerna samt att bevara och utveckla de höga naturvärdena som finns på kalktorrängarna, i våtmarkerna och i skogsmarken så att rödlistade och hänsynskrävande arter kan fortleva i livskraftiga populationer. Reservatet ska också vara attraktivt och lättillgängligt för friluftsliv och rekreation.

Kvalitetsmålet ska nås genom att:

- Bedriva en naturvårdsinriktad hävd på kalktorrängarna.
- Lämna en del av skogsmarken för fri utveckling till naturskog med rikligt inslag av gamla träd och stort inslag av lågor och död ved dock med hänsynstagande till fornlämningar och/eller kulturlämningar.
- Återskapa äldre skog inom de områden som tidigare brukats genom skogskötsel/bete så att dessa områden får en karaktär av naturskog med rikligt inslag av gamla träd och stort inslag av lågor och död ved.
- Framhäva och visa de geologiska landformerna genom successiv utglesning av skogen på vissa områden och genom information.
- Underhålla och utveckla de anläggningar för friluftsliv och rekreation som finns inom området.
- Naturliga störningsregimer som eld, vatten och vind ska ges möjlighet att påverka skogsmarken i naturreservatet.

1.2 Skötselområden

Naturreservatet har indelats i 8 zoner med olika skötselområden se nedan och kartbilaga 1.

Skötselområde 1A-F skog med höga naturvärden

Skötselområde 1A Äldre tallskog med höga naturvärden

Areal: 3,1 ha

Beskrivning

Mäktigt tallbestånd mot Slomarp där ett stort antal träd är äldre än 200 år. Många av träden har uthackade bohål. Spillkråka och skogsduva (VU) häckar inom området. Signalarten talticka förekommer rikligt. Området har tämligen stort inslag av döda träd. Vid stormen 2003 stormfölldes en mindre del av beståndet i NV. De äldsta träden som åldersbestämdes då var kring 300 år gamla. Beståndet växer på isälvsmaterial mellan gamla Skänningevägen och Skogssjön.

Mål

Barnnaturskog med rikligt inslag av gamla grova tallar och stort inslag av död ved. Ytformerna med höga geologiska naturvärden bevaras.

Åtgärder

Fri utveckling av beståndet.

Skötselområde 1B äldre barrblandskog med höga naturvärden

Areal: 5,9 ha

Beskrivning

Äldre barrblandskog på båda sidor om E4:an på kuperat, kalkhaltigt isälvsmaterial. På södra sidan av E4 förekommer en del grova tallar, alm och lönn. Här är tämligen gott om lågor och död ved. Trolldruva finns sparsamt. Norr om E4 finns inslag av asp. Här finns stor mängd lågor och död ved. Ormbär förekommer sparsamt. Området är avgränsat efter de biologiska naturvärdena. Under stormen 2007 blåste en del gamla träd främst gran ner i skötselområdet. För att minska risken för granbarkborreangrepp togs de större brötarna färskas vindfällena av gran ut från området våren 2007.

Mål

Barrblandskog med rikligt inslag av gamla träd och stort inslag av lågor och död ved.

Åtgärder

Fri utveckling av beståndet. Vid de delar av området som gränsar till tomtmark får avverkning ske i den mån det behövs ur säkerhetssynpunkt.

Skötselområde 1C äldre barrblandskog med höga naturvärden

Areal: 6,3 ha

Beskrivning

Äldre talldominerat barrblandbestånd väster om Skogsjökärret med träd i varierande ålder i västra kanten av Skogsjökärret. Omfattar också en grusåsudde i kärret. Förekomst av rödlistade marksvampar. Området är avgränsat efter de biologiska naturvärdena.

Mål

Barrblandskog med rikligt inslag av gamla träd och stort inslag av lågor och död ved.

Åtgärder

Fri utveckling av beståndet.

Skötselområde 1 D kalkbarrskog i grusåsområde med höga naturvärden

Areal: 2,7 ha

Beskrivning

Skog med varierande ålder på kalkrikt underlag på udde mellan Skogsjön och skogsjökärret. Stort inslag av gamla träd förekomst av död ved och lågor. Rikligt med blåsippor. Området är avgränsat efter de biologiska naturvärdena.

Mål

Naturskog med stort inslag av gamla träd och förekomst av lågor och död ved.

Åtgärder

Fri utveckling.

Skötselområde 1 E gammal barrskog med höga naturvärden

Areal: 0,7 ha

Beskrivning:

Äldre grandominerad barrskog i nordväst på glacifluvialt underlag. En del döda träd.

Mål

Barrblandskog med rikligt inslag av gamla träd och stort inslag av lågor och död ved.

Åtgärder

Fri utveckling av beståndet.

Skötselområde 1 F barrskog med rödlistade svampar

Areal: 2,3 ha

Beskrivning:

Äldre grandominerad barrskog i kuperad terräng. Förekomst av rödlistade marksvampar. En del döda träd.

Mål

Barrblandskog med rikligt inslag av gamla träd och stort inslag av lågor och död ved.

Åtgärder

Fri utveckling av beståndet. Åtgärder för framkomlighet och säkerhet får vidtas.

Skötselområde 2A-C skogsmark där de geologiska landformerna ska framhävas och stor hänsyn ska tas till rekreation, friluftsliv och kulturmiljö.

Skötselområde 2A skogsmark där de geologiska landformerna ska framhävas

Areal: 38,0 ha

Beskrivning:

Barrblandskog i åsnätslandskapet söder om skogsjön med varierande ålder- och trädslagssammansättning.

Mål

På lång sikt gles barrblandskog med träd i varierande ålder. Varierad blandskog med både barr- och lövträd med rikligt inslag av gamla träd och inslag av lågor och död ved. Gles tallskog på torrare mark, gles blandskog med stort inslag av lövträd på övrig mark.

Åtgärder

Försiktig gallring/utglesning av de yngre bestånden för att på sikt få variation i ålder och trädslag. Äldre träd lämnas som evighetsträd. Minst 30 evighetsträd sparas per hektar. Tall gynnas på torrare marker, lövträd gynnas på övrig mark. Stigområdena röjs på nedfallna träd och grenar. Inom området finns växtplatser för purpurknipprot och natt och dag som bevakas särskilt. Vid iskontaktbranten i söder behöver beståndet gallras/röjas inom kort för att formationen ska synas.

Skötselområde 2B Tallskog norr och öster om skogsjön

Areal: 12,8 ha

Beskrivning: Norr och öster om Skogssjön finns barrskog i varierande åldersammansättning med tall som dominerande trädslag. De båda områdena gränsar både till skog med höga naturvärden och våtmarker/strandlinjer.

Mål

Tallskog med varierande åldersammansättning med god tillgänglighet för det rörliga friluftslivet och inslag av gamla träd och av lågor och död ved.

Åtgärder

Naturvårdsinriktad skogsvård. Vid avverkning och gallring sparas skyddszoner mot våtmarker/strandlinjer och skogsmark med höga naturvärden. Skyddszonerna syftar dels till att skydda de biologiska/skogliga höga naturvärdena i angränsande områden vid avverkning och efter avverkning dels öka kvalitén på naturupplevelsen för det rörliga friluftslivet samt minska näringsläckaget till vattenområden vid avverkning. Försiktig gallring kan ske med syfte att få en tvåskiktad och livskraftig skyddszon. En stor del av träden i skyddszonen ska lämnas som evighetsträd. Avverkningar planeras inte större än en hektar. Minst 30 äldre träd per hektar sparas som evighetsträd. De äldre träden bör sparas i grupper. Återbeskogning sker, i första hand, genom självföryngring. Skogliga åtgärder föregås av samråd med naturvårdsförvaltaren. Avverkning och transport ska ske på ett sådant sätt och vid sådan väderlek att körsador undviks.

Skötselområde 2C Skogsmark i anslutning till bebyggelse och kyrkogård

Areal: 4,4 ha

Beskrivning:

Talldominerade bestånd med varierande ålder i Kungshögaplatåns sluttning söder om E:4an.

Mål:

Tallskog med varierande åldersammansättning med god tillgänglighet för det rörliga friluftslivet och inslag av gamla träd och av lågor och död ved. Särskild hänsyn tas till säkerhetsfrågor.

Åtgärder:

Naturvårdsinriktad skogsvård. Några äldre träd sparas som evighetsträd där det är möjligt.

Skötselområde 3A-E skogsmark i reservatets ytterområden som till stor del lämnas för fri utveckling för att skapa sammanhängande naturskogar

Areal: 46,0 ha

Beskrivning:

Blandskog med stort inslag av barrträd och varierande ålder- och trädslagssammansättning. I vissa delar, som till exempel i sydost mot E4:an, dominerar lövträd med inslag av ädellövträd.

Mål

På lång sikt naturskog med träd i varierande ålder. Varierad blandskog med både barr- och lövträd med rikligt inslag av gamla träd och stort inslag av lågor och död ved.

Åtgärder

Försiktig gallring/utglesning för att på sikt få variation i ålder och trädslag. Tall gynnas på torrare marker. Äldre träd lämnas som så kallade evighetsträd. Markerade stigar hålls öppna med så små åtgärder som möjligt, tex genomsågning av trädstammar som fallit över stigområdet. Ett nytt område 3E i nordvästra hörnet tillförs reservatet.

Skötselområde 4A-L Våtmarker inklusive Skogssjön

Skötselområde 4A Skogssjön och Skogssjökärret

Areal: 27,4 varav 12,8 ha sjöyta

Beskrivning:

Skogssjön är en måttligt näringsrik grundvattensjö som i stort saknar tillrinning och avrinning av ytvatten.

Sjön och kärret är bildade som en dödisgrop vid isens avsmältning och är i sig en mycket skyddsvärd geologisk formation. Sjöns största djup är 14,8 meter. Sjöns vattennivå styrs av grundvattnets variationer som i sin tur i första hand styrs av nederbörden och hur stor del av nederbörden som kan infiltrera genom de övre jordlagren och bilda grundvatten. Även mänsklig påverkan kan inverka på grundvattennivån. Vattennivån i sjön mäts sedan mitten 1960-talet regelbundet genom kommunens kontorets försorg. Stora variationer förekommer i vattennivån. Under de varma, torra somrarna i mitten på 1970-talet var vattennivån mycket låg. Högsta vattennivån hittills uppmättes 2002. Sedan början av 1990-talet sker konstgjord infiltration för dricksvattenproduktion i en anläggning ca 700 meter norr om Skogssjön. Dricksvattnet tas ut i brunnar strax väster om R32 och förser Mjölby, Skänninge med flera tätorter med dricksvatten. Regelbunden kontroll av grundvattennivån sker i ett stort antal punkter. Utvärdering av dessa mätningar visar att grundvattenflödet från infiltrationsanläggningen går mot norr och nordväst. Mätningarna visar också att skogssjön får sitt vatten från nordost och väster via skogssjökärret. Undersökningar av sjön på 1960- och 1970-talet visar att kemisk skiktning med surare bottenvatten förekommer i sjön.

Sjöns stränder kantas ställvis av vass, starr och säv. Kärret är en igenväxt vik av sjön med bara en mindre öppen vattenyta i norr, Skogssjökärrsgölen. Även de grunda vikarna i söder och sydväst är delvis igenväxta. Den relativt sällsynta vattenväxten hjulmöja har påträffats i sjön.

I och i anslutning till Skogssjön och Skogssjökärret finns en relativt rik häckfågelfauna. Exempel på häckfåglar är skäggdopping, knipa, gräsand, sothöna, rörsångare och drillsnäppa. Även gråhakedopping, rörhöna och vattenrall har observerats under häckningstid. 2002 gjorde bruna kärrhöken ett häckningsförsök och trastsångare (NT) har vissa år hävdat revir.

Abborre, gädda, mört med flera vitfiskar är de vanligaste fiskarna. Tidigare fanns flodkräfta i sjön, den är numera utkonkurrerad av signalkräfta. Årligen sätts ädelfisk ut för spöfiske. Sjön är också en välbesökt badsjö.

Mål:

Öppen naturlig våtmark. Sjö med naturlig vattenregim. Attraktivt område för rekreation och friluftsliv.

Åtgärder:

Fortsatt regelbunden kontroll av vattennivån i Skogssjön.

Regelbunden vasslåtter vid skogsjöbadet inklusive båtbygga och camping. Slåttern utförs sent på sommaren med hänsyn till djur och växtliv.

Skötselområde 4B-L övriga våtmarker

Areal: 5,6 ha

Beskrivning

Söder och sydöst om Skogssjön ligger flera mindre våtmarker. Norr om Skogssjön ligger en något större.

Mål

Våtmarkerna behåller sin nuvarande karaktär. Kantzoner med träddråda runt våtmarkerna utvecklas. Träddrådan i kantzonerna ska innehålla gott om död ved.

Åtgärder:

Fri utveckling av våtmarker inklusive kantzon med träddråda. Inga åtgärder i trädsiktet. Bevaka så att inga åtgärder som kan medföra avvattning genomförs.

Skötselområde 5A-B betesmark

Skötselområde 5A stora Skogsjö, betesmark

Areal: 1,6 ha

Beskrivning

På norra sidan av Skogssjön finns ett bete med god hävd på kalkhaltig mark. Backsippa, flentimotej, spåtistel och solvända är exempel på växter som förekommer. Finns även uppgifter om förekomst av luddvedel. Inslag av enbuskar och träd. Området betas av får sedan lång tid.

Mål

Välhävdad betesmark med en för kalktorrängar representativ flora indikerad av god förekomst av baksippa, flentimotej, fältmalört och solvända. Gynna insektsfauna som trivs i sandig miljö.

Åtgärder

Fortsatt hävd genom naturvårdsinriktat bete. Rönjning av busksiktet vid behov

Skötselområde 5B Pilosaåsen norr

Areal: 0,9 ha

Beskrivning:

Tydlig åsbildning mellan Skogssjön och Skogssjökärr. Glest bestånd av tallar. Torrängsflora med bland annat Luddvedel. Området har röjts försiktigt och stängslats under 2001. Betas av får. En markerad led går genom området.

Mål

Hävdad torräng med gles grovstammig tallskog. Livskraftigt bestånd av luddvedel. Inslag av stående torrakor och en del liggande död ved.

Åtgärder:

Fortsatt hävd genom bete sent på säsongen vart tredje till vart fjärde år. Rönjning vid behov. Norr om den gamla husgrunden bör rönjning av lövsly ske under 2008.

Skötselområde 6A-D Åkermark

Areal: 26.1 ha

Beskrivning

Norr om Skogsjö gård, öster om Skogsjön och på båda sidor om E4:an i söder finns åkermark inom reservatet. Kyrkogårdsförvaltningen har för avsikt att på sikt ta delar av område 6D i bruk för kyrkogårdsändamål.

Mål

Åkermark som brukas med hänsyn till miljön. Användning av kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel bör undvikas. Kravregler bör uppfyllas.

Åtgärder

Inga särskilda åtgärder.

Skötselområde 7 vägområde E4:an

Areal 9.0 ha

Beskrivning

E4 skär genom Kungshögplatån och lämnar höga väglänther. Särskilt på nordvästra sidan har en intressant torrängsflora utbildats med luddvicker, fältmalört mm. Här trivs också rödlistade sandlevande steklar och andra insekter.

Mål

Hålla nordvästra vägläntherna öppna och med ett glest fältskikt vilket gynnar torrängsfloran och sandlevande insekter. Målet kan om ny kunskap tillkommer även gälla andra delar av vägläntherna.

Åtgärder

Dialog med vägverket för en skötsel som gynnar torrängsflora och sandlevande insekter. I skötseln kan bl.a. ingå att göra maskinell markstörning eller andra åtgärder för att återskapa en mager torrängsmiljö med blottad sand, vilket gynnar floran och flera hotade insektsarter, bl.a. bibagge, ängsvägstekel, luddvicker, våddsandbi, klöversidenbi, smygstekellik glasvinge och rödfiltbi.

Skötselområde 8 tomtmark inklusive kyrkogård, bad med campingplats och bågskyttebana

Areal: 12,6

Beskrivning:

I olika delar av reservatet finns tomtmark. Det rör sig både om enskilt ägda tomter och allmänna platser som Skogsjöbadet och kyrkogården. Bågskyttebanan i sydost, strax norr om E4:an, ingår också i kategorin tomtmark. Skötselplanen omfattar bara till liten del åtgärder vid Skogsjöbadet. Övrig tomtmark berörs inte av skötselplanen. Viktigt är dock att reservatsföreskrifterna om till exempel förbud mot schaktning, utfyllning med mera gäller även i dessa områden. För att behålla och utveckla områdets karaktär är det viktigt att äldre, grovvuxna träd, särskilt tallar gynnas även på tomtmark och bara avverkas i den mån de utgör en säkerhetsrisk.

Mål

Bibehållande av nuvarande karaktär vad gäller landformer, anläggningar och bebyggelse.

Åtgärder

Åtgärder för att öka tillgängligheten för personer med rörelsehinder vid Skogsjöbadet genom att anlägga en parkeringsplats för rörelsehindrade vid campingplatsen samt göra bryggorna tillgängliga för rullstol. Kyrkogårdsförvaltningen har för avsikt att anlägga bevattningsdammar och en bäck på kyrkogården, vilket kräver dispens från reservatsföreskrifterna.

1.3 Skötsel av forn- eller kulturlämningar

Fornlämningar och/eller kulturlämningar ska inte tillåtas växa igen eller skadas av vindfällan.

1.4 Jakt

Jakt är inte tillåten inom reservatet enligt föreskrifterna. Länsstyrelsen kan dock ge särskilt tillstånd för skydds jakt.

1.5 Fiske

Fisket i Skogssjön och Skogssjökärret inom Hulje skifteslag (05-HÖG-60) är samfällt inom skifteslagets vattenområde, som i sin helhet ligger på Hulje 8:23. I samband med fastighetsreglering 1976-07-02 (05-MJÖ-380) har andelar från Hulje 8:2,8:8,8:18, 8:1, 8:9 och 8:24 förts över till Hulje 8:3 (05-MJÖ-380). Delaktigheten i fiskesamfälligheten är inte utredd och finns därför inte registrerad i fastighetsregistret. Fisket inom övriga delar av Skogssjön och Skogssjökärret torde höra enskilt till de fastigheter som äger vattnet.

Sedan cirka 30 år tillbaka har ädelfisk årligen satts ut i skogssjön av Mjölby Fiskevårdsförening. Regnbåge, Öring och Bäkröding hör till de arter som satts ut. Fisket kräver fiskekort som finns att köpa på flera ställen i Mjölby bland annat vid Skogsjöbaden.

1.6 Utmärkning av reservatets gräns

Utsättning av reservatets gräns ska ske enligt svensk standard och bekostas av länsstyrelsen.

2. Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Naturreservatet ska, under hänsynstagande till flora, fauna och de geovetenskapliga naturvärdena, vara attraktivt och ha god tillgänglighet för rekreation och friluftsliv. Målet är att locka fler besökare till reservatet där de ska mötas av information av hög naturvetenskaplig klass som ska ge dem förståelse för områdets naturvärden och den skötsel som krävs. Besökare ska ha goda möjligheter att komma till reservatets olika naturtyper. Redan idag är tillgängligheten till reservatet god. Inga nya anordningar planeras men förbättringar av vissa befintliga anordningar samt ett större utbud av information behövs. Bland annat har ett nytt hundbad anlagts i anslutning till Skogsjöbadet. Besökare ska också ha möjlighet att utöva olika friluftsaktiviteter som bad, fiske, motion, vandring med mera.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Information

En informationskylt med svensk, engelsk och tysk text med karta som ger en översiktlig beskrivning av naturreservatet och gällande föreskrifter ska tas fram. Informationsskyltar sätts upp vid parkeringen vid Skogsjöbadet, vid de båda gångtunnlarna under E4:an och vid stigen

som leder in i reservatet från Slomarps. Informationen vid istidsspåret ses över och förses med översättning till engelska och tyska. Biotopskylt för stäppäng sätts upp vid Pilosaåsen. En aktuell folder om naturreservatet med svensk, engelsk och tysk text med karta som ger en översiktlig beskrivning av naturreservatet och gällande föreskrifter ska tas fram.

2.2.2 Vandringsleder, motionsspår

Flera välmarkerade vandringsleder och motionsspår finns inom reservatet. Motionsspåren är 4.5 km (gul markering) och 2.5 km (röd markering). Istidsspåret (blå markering) är drygt 2 km och här får man med skyltar information om spåren efter inlandsisen samtidigt som man vandrar genom de mest välutvecklade delarna av skogssjöområdets åsnätslandskap. Alla tre spåren utgår från motionscentra vid skogssjöbadet. Även Östgötaleden (orange markering) går genom reservatet. Östgötaleden i Mjölby Kommun går från Bleckenstad vid gränsen till Boxholms Kommun upp till Örbackens kalkkärr ett par km norr om Skogssjöbaden. Lederna i reservatet ska underhållas genom röjning och regelbunden kontroll av markeringar och skyltar. Fallna träd lämnas längs lederna. Röjning görs endast för framkomlighet och säkerhet. Inga nya leder planeras.

2.2.3 Bad- och Campingplats

Inom reservatet vid Skogssjöbaden finns en badplats med kiosk och motionscentra samt en mindre campingplats. Badplatsen ägs av kommunen drivs av en arrendator. För närvarande drivs badet av Kultur- och fritidsförvaltningen.

Området görs mer lättillgängligt för rörelsehindrade genom att två parkeringsplatser för handikappade iordningställs vid campingen, bryggorna förses med ramper och en handikapptoilet iordningställs vid badet.

Ett hundbad har iordningställs i anslutning till badet.

2.2.4 Parkering

Ett femtiotal parkeringsplatser finns vid Skogssjöbaden. Se även 2.2.3.

2.2.5 Renhållning och toaletter

Soptunnor finns i anslutning till Skogssjöbaden. Toalett finns vid Skogssjöbaden. Se även 2.2.3.

2.2.6 Eldstäder

Eldplats finns i anslutning till Skogssjöbadet. I övrigt förbud att elda inom reservatet.

3 Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet ska ombesörjas av Tekniska kontorets personal i samråd med naturvårdshandläggare på Miljökontoret.

4 Dokumentation och uppföljning

4.1 Dokumentation och inventeringar

Systematiska inventeringar av lavar, mossor, svampar och insekter ska genomföras i området senast år 2015 för att dokumentera naturvärdena i naturreservatet och för att kunna följa upp skötseln av reservatet. I skogsmarken ska dokumentation ske av strukturer och företeelser som har betydelse för bl.a. rödlistade arter som tex ålder- trädslagsfördelning, mängd och kvalitet av död ved.

En häckfågeltaxering genomförs senast 2010.

En inventering av vattenvegetation i skogssjön genomförs senast 2010.

En Fladdermusinventering genomförs senast 2010.

4.2 Uppföljning

En uppföljning av utvecklingen av naturvärden ska ske i de områden där åtgärder genomförs.

Utbredning och antal individer av luddvedel dokumenteras årligen.

I skötselområde 5A och 7A följs vegetationen var femte år genom metod som beskrivs i information 1997:8 från Länsstyrelsen ”Miljöövervakning av Östergötlands kalktorrängar.

Inventering av vedlevande svampar (skötselområde 1-3) var tionde år.

Inventering av vedlevande insekter (skötselområde 1-3) var tionde år.

5 Finansiering av förvaltningen

Bekostas av förvaltaren: åtgärder enligt skötselplanen, anordningar för allmänheten, dokumentation och uppföljning.

Bekostas av Länsstyrelsen: gränsmarkering enligt svensk standard.

PLANKARTA

Skötselplan

Skogssjöområdets naturreservat

Karta upprättad år 2007
av Mjölby kommun, miljökontoret
med data ur GIS-databasen,
copyright Mjölby kommun och Lantmäteriverket

Skala 1 : 10 000
0 125 250 500 Meter

Zonindelning

Skötselplan

- 1. Skog med höga naturvärden, fri utveckling
- 2. Skog där geologiska formationer skall framhävas
- 3. Övrig skogsmark, naturvårdsinriktad skötsel
- 4. Sjö
- 4. Vätmark
- 5. Belesmark, skogsstete
- 6. Åkermark
- 7. Vägområde
- 8. Tomtmark, camping m m

- Gräns för Skogssjöområdets naturreservat
- Fasthetsgräns

Mål och åtgärder för de olika
delområdena i zonerna beskrivs
i skötselplanens plandel

